

UCHWAŁA NR XXVI//2025
RADY MIEJSKIEJ MIĘDZYCHODU

z dnia 25 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w gminie Międzychód.**

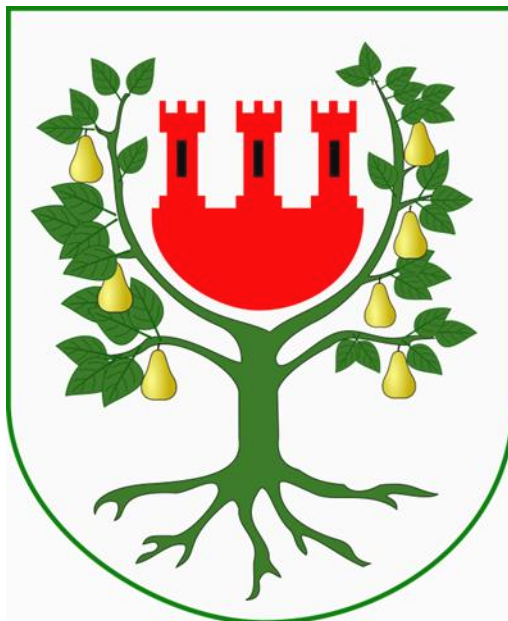
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w gminie Międzychód, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr LI/461/2022 z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Międzychód na lata 2022 – 2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Międzychodu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026-2029
W GMINIE MIĘDZYPHÓD**

Międzychód, czerwiec 2025

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawy prawne.....	6
Rozdział I – Diagnoza	7
Wstęp.....	7
Diagnoza Problemów Społecznych – wnioski	7
Diagnoza Problemów Społecznych – rekomendacje.....	14
Dane statystyczne	18
Rozdział II – Założenia i Adresaci Programu	19
Rozdział III – Realizatorzy Programu (posiadane zasoby)	20
Rozdział IV – Cele Programu	21
Rozdział V – Zadania Programu i sposoby ich realizacji.....	22
Rozdział VI – Przewidywane rezultaty	26
Rozdział VII – Finansowanie zadań.....	27
Rozdział VIII – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	28
Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:.....	28
Zasady wynagradzania Członków Komisji	29
Rozdział IX – Monitoring i ewaluacja	30
Rozdział X – Postanowienia końcowe	31

WPROWADZENIE

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (zwany dalej Programem), zaplanowany został do realizacji na lata 2026-2029. Z jednej strony, stanowi on kontynuację działań (programów) realizowanych w tym zakresie na terenie Gminy Międzychód we wcześniejszych latach, ale jednocześnie wprowadza nowe zadania ukierunkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień (alkoholowych, narkotykowych oraz behawioralnych).

Zaznaczyć trzeba, że ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469), dokonano zmian dotyczących polityki państwa w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Dotychczas uchwalane przez gminy/miasta programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania od substancji psychoaktywnych (względnie: przeciwdziałania narkomanii), mogą być rozszerzone o kwestie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywana jest grupa objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Często są to zachowania akceptowane społecznie. Przykładami uzależnień behawioralnych są: hazard, uzależnienie od komputera (oraz gier komputerowych), fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego), zakupoholizm, ortoreksja (nadmierna koncentracja na zdrowym odżywianiu).

Uzależnianie od alkoholu, jak również uzależnianie od narkotyków bądź substancji psychoaktywnych, są z kolei uzależnieniami fizjologicznymi. Tego rodzaju uzależnienia są charakteryzowane jako nabyta silna potrzeba stałego zażywania określonych substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W kontekście nowego brzmienia art. 4¹ ust. 2, planując działania w ramach Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia 2021-2025. Jednym z celów operacyjnych jest „Profilaktyka uzależnień” (Cel operacyjny nr 2), do którego przypisano następujące zadania:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Wobec wszystkich wymienionych zadań jako jednego z realizatorów wymieniono jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z tychże uzależnień. Jest także dostosowany do specyfiki problemów występujących na terenie Gminy Międzychód i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż niniejszy Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dot. uzależnień, uchwałami Rady Miejskiej.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej albo centrum usług społecznych, ewentualnie inna jednostka. W celu realizacji gminnego/miejskiego programu wójt/burmistrz/prezydent miasta może powołać pełnomocnika. W przypadku Gminy Międzychód, realizatorem będzie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy oraz współrealizacji Programu również inne podmioty (wskazane w dalszej części Programu).

PODSTAWY PRAWNE

Podstawy prawne opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029:

Ustawy:

- 1) z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm., ze szczególnym uwzględnieniem zmian wynikających z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2021 r., poz. 2469);
- 2) z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
- 3) z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673, ze szczególnym uwzględnieniem zmian wynikających z ustawy z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2023 r., poz. 535);
- 4) z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1670 ze zm.);
- 5) z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799 ze zm.);
- 6) z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.);
- 7) z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm.)

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025; Dz. U. z 2021 r., poz. 642).
2. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., M.P. z 2023 r., poz. 1232).

Należy również wskazać, że niniejszy Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Międzychód na lata 2023-2027, przyjętej Uchwałą Nr LXVI/571/2023 Rady Miejskiej Międzychodu z dnia 28 lutego 2023 r.

ROZDZIAŁ I – DIAGNOZA

Wstęp

Konkretne działania profilaktyczne w zakresie uzależnień wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska. Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Gminy Międzychód jest Diagnoza Problemów Społecznych, którą przeprowadzono wśród mieszkańców w okresie kwiecień-czerwiec 2025 r. W badaniu łącznie wzięło udział 682 osoby (152 dorosłych mieszkańców, 480 uczniów szkół podstawowych, a także 50 przedstawicieli instytucji pomocowych). Badanie odnosiło się między innymi do takich problemów jak: uzależnienie od alkoholu, zażywanie narkotyków, przemoc domowa oraz uzależnienia behawioralne.

Z uwagi na bardzo obszerny charakter wskazanego dokumentu, na potrzeby niniejszego Programu zaprezentowane zostaną jedynie wybrane wnioski oraz rekomendacje, zawarte w Diagnozie (dot. problemów uzależnień).

W dalszej części niniejszego Rozdziału, zawarte zostały dane statystyczne dot. problemu uzależnień (dane z instytucji gminnych).

Diagnoza Problemów Społecznych – wnioski

Problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem alkoholowy

W badaniu dotyczącym problemu alkoholowego wśród dorosłych mieszkańców gminy, wyniki wskazują na zróżnicowane nawyki konsumpcji alkoholu. Spośród badanych 31,58% zadeklarowało picie alkoholu "kilka razy w roku", podczas gdy 19,08% zadeklarowało, że nie pije alkoholu wcale. W dalszej kolejności, znacząca grupa badanych (13,82%) wskazała na picie alkoholu "kilka razy w miesiącu", co sugeruje dość umiarkowaną konsumpcję w skali roku.

Jeśli chodzi o wybór rodzaju spożywanego alkoholu, najczęściej wybieranym napojem było piwo/cydr (45,53%), a następnie wino (39,02%). Wskazuje to na preferencje typowe dla większości dorosłych mieszkańców, preferujących napoje o mniejszej zawartości alkoholu.

Analiza miejsca spożywania alkoholu wykazuje, że większość osób pije alkohol w domu (57,72%), co może świadczyć o nawykach związanych z kameralnymi spotkaniami

i przyjęciami. Natomiast 51,22% badanych pije alkohol podczas zorganizowanych spotkań towarzyskich (np. urodziny, imieniny).

Dla większości mieszkańców, picie alkoholu nie wiąże się z wykonywaniem obowiązków zawodowych pod jego wpływem. Aż 90,24% zadeklarowało, że nigdy nie piło alkoholu w pracy, co sugeruje wysoką odpowiedzialność i dbałość o zachowanie profesjonalizmu wśród ankietowanych.

Problem narkotykowy

W kontekście zażywania narkotyków, wyniki badania wskazują na niską częstotliwość ich używania wśród dorosłych mieszkańców gminy. Aż 92,76% badanych zadeklarowało, że nie zażywa środków psychoaktywnych, co stanowi pozytywny sygnał. Niemniej jednak, niewielki odsetek respondentów przyznaje się do sporadycznego zażywania narkotyków, z czego 3,29% wskazało, że zażywało je tylko raz.

Główne powody, dla których osoby sięgają po narkotyki, to "ciekawość" (72,73%) oraz "chęć dobrej zabawy" (36,36%). Najczęściej wybieranymi substancjami były marihuana i haszysz (72,73%), a także amfetamina (45,45%) i dopalacze (27,27%).

W kontekście dostępności narkotyków, 69,08% badanych nie wie, jak łatwo można je zdobyć w miejscowości, co sugeruje brak szerokiej wiedzy na temat miejsc, w których można je kupić. Jednakże, 21,71% osób uważa, że jest to stosunkowo łatwe.

Mieszkańcy również są świadomi szkodliwości narkotyków, gdyż 75% zadeklarowało, że są one szkodliwe dla zdrowia. W kontekście legalizacji marihuany, 40,13% respondentów popiera jej legalizację, podczas gdy 30,26% jest przeciw.

Problem przemocy

W kwestii przemocy domowej, 34,21% badanych stwierdziło, że znają osoby w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy w domu. Jednakże, 42,11% odpowiedziało, że nie zna takich osób, co może wskazywać na fakt, iż przemoc w rodzinie nie zawsze jest dostrzegana przez sąsiadów czy znajomych.

W kontekście form przemocy, najczęściej wskazywaną była przemoc psychiczna (72,88%), następnie przemoc fizyczna (42,37%) oraz mobbing (25,42%). Warto zauważyć, że przemoc może występować w różnych formach, nie tylko fizycznych, ale także emocjonalnych, co może być trudniejsze do zidentyfikowania i interweniowania w odpowiedni sposób.

Większość badanych (88,16%) zadeklarowała, że nigdy nie stosowała przemocy wobec innych osób. Jednakże 11,84% przyznało się do stosowania przemocy, wskazując na takie osoby jak „obce osoby” (36,84%) oraz „dziecko/dzieci” (26,32%).

Problem uzależnień behawioralnych

Uzależnienia behawioralne to problem, który dotyczy różnorodnych aktywności, takich jak korzystanie z telefonu komórkowego, internetu, zakupoholizm czy pracoholizm. Wyniki badania wskazują, że najwięcej respondentów doświadcza uzależnienia od telefonu komórkowego (48,18%), co jest w dużej mierze związane z powszechnym użytkowaniem tych urządzeń w codziennym życiu.

W przypadku uzależnienia od internetu, 23,68% mieszkańców zadeklarowało, że zna osoby, które są uzależnione od korzystania z komputera i internetu. Natomiast 46,71% badanych stwierdziło, że zna osobę uzależnioną od telefonu komórkowego. Warto zwrócić uwagę na rosnącą zależność od nowych technologii, co może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych i społecznych.

Problemy społeczne z perspektywy uczniów klas 4-6

Problem alkoholowy

W badaniu dotyczącym spożywania alkoholu przez uczniów z gminy, wyniki wykazały, że 28,22% badanych uczniów miało doświadczenie z alkoholem przed 18. rokiem życia, podczas gdy 71,78% nie próbowało alkoholu. Warto zauważyć, że 47,83% respondentów sięgnęło po alkohol w wieku 13-14 lat lub później, co może świadczyć o dojrzałości tej grupy wiekowej do podejmowania takich decyzji.

Co ciekawe, najczęściej pierwsze doświadczenie z alkoholem miało miejsce w „czasie uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych” (23,91%) lub przez „pomyłkę” (23,91%). Większość uczniów zadeklarowała, że nie doświadczyli poważnych skutków upicia się, zaledwie 12,5% przyznało, że miało trudności z koordynacją ruchową po spożyciu alkoholu.

Zdecydowana większość uczniów (87,5%) piła alkohol okazjonalnie, w niewielkich ilościach. Jednakże, spożywanie alkoholu w środowisku rówieśniczym oraz w domu, bez nadzoru dorosłych, stanowi powód do niepokoju, wskazując na konieczność wdrożenia programów profilaktycznych w szkołach.

Problem nikotynowy

W badaniu dotyczącym palenia papierosów wśród uczniów, wyniki wskazują, że 71,17% badanych nigdy nie próbowało palić papierosów, a 4,29% uczniów paliło regularnie. Niemniej jednak, młodsza grupa uczniów z 11-12 lat była już narażona na pierwsze doświadczenia z papierosami (38,3%).

Większość respondentów знаła pojęcie e-papierosów (92,64%), a 72,85% uczniów zadeklarowało, że osoby w ich wieku sięgają po e-papierosy. Mimo tego, że większość uczniów zdaje sobie sprawę z ryzyk związanych z paleniem, 18,4% badanych przyznało się do sięgania po e-papierosy co najmniej raz w tygodniu.

Problem narkotykowy

W przypadku zażywania narkotyków, 96,93% uczniów zadeklarowało, że nigdy nie miało do czynienia z narkotykami ani dopalaczami, a jedynie 3,07% próbowało tych substancji, w tym najczęściej marihuanę i leki o zastosowaniu niemedycznym. Część uczniów zadeklarowała, że zażywali substancje psychoaktywne w ciągu ostatnich 30 dni.

Problem przemocy

Zgodnie z wynikami badania, 44,79% uczniów doświadczyło przemocy, z czego najczęstszymi sprawcami byli koledzy i koleżanki ze szkoły (42,47%) oraz obce osoby (26,03%). Najczęściej spotykane formy przemocy to wyzywanie, zastraszanie i upokarzanie, a także fizyczne ataki, takie jak bicie i kopanie. Warto zauważyć, że 43,56% uczniów uważa, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami, a 52,76% z nich deklaruje, że w przypadku doświadczania przemocy zwróciliby się o pomoc do rodziców lub opiekunów.

Problem uzależnień behawioralnych

Spośród uczniów, tylko 21,47% zadeklarowało znajomość uzależnień behawioralnych, co wskazuje na niski poziom świadomości w tym zakresie. Z drugiej strony, aż 83,44% uczniów korzysta codziennie z urządzeń elektronicznych, a 38,24% spędza na korzystaniu z Internetu od 3 do 6 godzin dziennie. W odpowiedzi na pytanie o uzależnienie od telefonu komórkowego, 50,33% uczniów przyznało, że trudno byłoby im funkcjonować bez tego urządzenia, co może wskazywać na rosnący problem uzależnienia od technologii.

Problemy społeczne z perspektywy uczniów klas 7-8

Problem alkoholowy

Z wyników badania wynika, że 17,67% uczniów przyznało się do próbowania napojów alkoholowych przed ukończeniem 18. roku życia. Jest to stosunkowo niewielki odsetek, jednakże należy zauważyć, że wśród tych osób, 33,33% spożywało alkohol po raz pierwszy w wieku 8 lat lub młodszym. Warto podkreślić, że wśród badanych uczniów, największy odsetek wskazał sytuacje, w których alkohol został spożyty przez pomyłkę (37,5%), co może sugerować brak odpowiedniej świadomości i nadzoru dorosłych. W związku z tym, konieczne staje się wzmocnienie działań edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z wczesnym sięganiem po alkohol oraz zwiększenie nadzoru w ramach rodzinnych i szkolnych.

Problem nikotynowy

Wyniki badania wskazują, że zdecydowana większość uczniów (91,48%) nigdy nie paliła papierosów. Jednakże 4,42% osób próbowało palić papierosy przynajmniej raz, a 0,95% uczniów paliło regularnie. Najwięcej uczniów, którzy kiedykolwiek spróbowali papierosów, zrobiło to w wieku 11-12 lat lub starszym (57,14%). Większość badanych uczniów wykazuje znajomość e-papierosów, a 37,77% wskazuje, że ich rówieśnicy sięgają po te substytuty. Wyniki badania podkreślają konieczność kontynuowania działań edukacyjnych, zwłaszcza w zakresie skutków zdrowotnych związanych z paleniem papierosów i e-papierosów, a także informowania młodzieży o ich uzależniającym charakterze.

Problem narkotykowy

Wyniki badania wskazują, że tylko 1,58% uczniów miało doświadczenie z narkotykami lub dopalaczami przed ukończeniem 18. roku życia. Większość uczniów (98,42%) nigdy nie próbowała tych substancji. Zdecydowana większość badanych uczniów (82,02%) jest przekonana o szkodliwości narkotyków, co wskazuje na skuteczność dotychczasowych działań profilaktycznych. Niemniej jednak, wśród uczniów, którzy spróbowali narkotyków, 66,67% wskazało na chęć dobrej zabawy oraz ciekawość jako główne czynniki motywujące ich do zażycia. Istotne jest utrzymanie i rozwój działań edukacyjnych, które mają na celu uświadamianie młodzieży o szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie ich zażywaniu.

Problem przemocy

Wyniki badania wskazują, że 40,69% uczniów doświadczyło przemocy, z czego najczęściej wskazywano na przemoc rówieśniczą. Najwięcej uczniów, którzy doświadczyli przemocy, było obiektem agresji ze strony kolegów ze szkoły (58,33%) oraz znajomych (41,67%). Ponadto, 64,39% uczniów doświadczyło przemocy fizycznej, a 59,09% - przemocy werbalnej. Wskazuje to na konieczność intensyfikacji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w szkole, w tym edukacji w zakresie radzenia sobie z emocjami i budowania pozytywnych relacji międzyludzkich. Ponadto, 47,63% uczniów wskazuje, że przemoc w szkole jest poważnym problemem. Warto również zauważyć, że uczniowie najczęściej wskazują rodziców (77,92%) jako pierwszą osobę, do której zwróciliby się o pomoc w przypadku doświadczania przemocy.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość badanych uczniów (82,02%) nie zna pojęcia uzależnień behawioralnych, co wskazuje na lukę edukacyjną w tym zakresie. Z drugiej strony, 74,13% uczniów codziennie korzysta z urządzeń elektronicznych, a 41,28% spędza w internecie od 1 do 3 godzin dziennie. Tak intensywne korzystanie z nowych mediów może wpływać na uzależnienia behawioralne, zwłaszcza w kontekście problemów z kontrolą czasu spędzanego online. Ponadto, 51,45% uczniów przyznaje, że trudno by im było funkcjonować bez telefonu komórkowego, co sugeruje poczucie uzależnienia od technologii. W związku z tym konieczne jest wprowadzenie działań prewencyjnych oraz edukacyjnych, które będą miały na celu promowanie zdrowego korzystania z technologii i ograniczenie ryzyka uzależnienia od nowych mediów.

Problemy społeczne z perspektywy przedstawicieli instytucji pomocowych

Alkohol

Badanie wykazuje, że alkoholizm jest jednym z najczęściej wskazywanych problemów społecznych, szczególnie przez przedstawicieli instytucji pomocowych. Około 46% respondentów uznało alkoholizm za jedno z trzech najbardziej widocznych zagrożeń społecznych w miejscu pracy. Mimo to, 42% badanych nie posiada wystarczającej wiedzy na temat dynamiki spożycia alkoholu, co może utrudniać skuteczne działania prewencyjne. Niemniej jednak, 38% ankietowanych zauważyło wzrost spożycia alkoholu w ostatnich latach. Spożycie alkoholu wiąże się z poważnymi konsekwencjami, w tym rozpadami rodzin (72%), przemocą domową (60%), a także popadaniem w konflikty (46%) i pogorszeniem zdrowia

(30%). Ponadto, 36% respondentów spotyka się z uzależnieniami alkoholowymi „często” lub „czasami”, co świadczy o powszechności tego problemu.

Narkotyki

Narkomania, podobnie jak alkoholizm, jest uznawana za istotny problem społeczny. Aż 60% badanych wskazuje, że na terenie wykonywania obowiązków służbowych występuje problem z narkotykami lub innymi środkami psychoaktywnymi. Mimo iż 57,78% respondentów nie zna konkretnych miejsc sprzedaży tych substancji, to jednak 33,33% uważa, że narkotyki są dostępne w centrum miejscowości, a 17,78% w okolicach szkół. Pracownicy instytucji pomocowych wskazują, że głównym problemem są nie tylko same narkotyki, ale także brak edukacji i świadomości społecznej na temat ryzyk związanych z ich używaniem.

Przemoc

Przemoc domowa została wskazana przez 84% respondentów jako powszechny problem społeczny na terenie gminy. Najczęściej wskazywaną formą przemocy jest przemoc psychiczna (97,62%), następnie fizyczna (83,33%), a także zaniedbanie (71,43%). Przemoc domowa dotyczy głównie kobiet (88,1%) oraz nieletnich (71,43%). Warto podkreślić, że uzależnieni są najczęstszymi sprawcami przemocy (88,1%). Zjawisko przemocy wymaga zdecydowanych działań zarówno w zakresie interwencji, jak i profilaktyki. Respondenci podkreślają, że osoby doświadczające przemocy często zgłaszają się do instytucji pomocowych, jednakże istnieje również potrzeba poprawy systemu wsparcia w tym obszarze.

Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne, takie jak uzależnienie od internetu, gier hazardowych, zakupów czy pracy, są problemem dostrzeganym przez 78% badanych. Najczęściej spotykanym rodzajem uzależnienia behawioralnego jest uzależnienie od komputera/Internetu, co wskazuje 100% respondentów. Warto zauważyć, że uzależnienia te mają poważny wpływ na funkcjonowanie rodzin, ponieważ 76,92% ankietowanych uważa, że prowadzą one do dysfunkcji rodzinnych. Działania prewencyjne w zakresie uzależnień behawioralnych powinny obejmować edukację oraz terapię indywidualną i grupową, zgodnie z preferencjami zgłaszanymi przez respondentów.

Diagnoza Problemów Społecznych – rekomendacje

Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje wypływające z przeprowadzonych badań.

Zwiększenie dostępności programów edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących spożycia alkoholu

- Edukacja na temat odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu, skierowana zarówno do dorosłych, jak i młodzieży. Gmina powinna rozważyć organizację kampanii edukacyjnych, które promują świadome i umiarkowane spożywanie oraz podkreślają konsekwencje zdrowotne nadmiernego picia, a także jazdy po alkoholu.
- Zwiększenie dostępności lokalnych punktów wsparcia dla osób nadużywających alkoholu, w tym rozszerzenie działań poradni leczenia uzależnień oraz organizowanie grup wsparcia dla rodzin osób uzależnionych.
- Wprowadzenie lub wzmocnienie programów profilaktycznych skierowanych do kobiet w ciąży, które podkreślają skutki spożywania alkoholu podczas ciąży oraz zagrożenia związane z FASD (Alkoholowy Zespół Płodowy).

Wzmocnienie działań prewencyjnych związanych z narkotykami

- Wprowadzenie szerszych programów profilaktycznych, które edukują o szkodliwości substancji psychoaktywnych i promują alternatywne metody radzenia sobie ze stresem i napięciem, w szczególności skierowane do młodych dorosłych.
- Zacieśnienie współpracy między miastem, służbami zdrowia i policją w celu monitorowania dostępu do substancji psychoaktywnych oraz ich handlu. Warto również rozważyć wprowadzenie regularnych kampanii informacyjnych, które zwiększą świadomość społeczną na temat konsekwencji zażywania narkotyków.
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych, a także programów interwencyjnych dla osób, które sięgają po narkotyki z powodu stresu lub presji społecznej.

Rozwój programów przeciwdziałania przemocy domowej

- Tworzenie lokalnych punktów wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wzmocnienie istniejących instytucji, które oferują pomoc psychologiczną, prawną i schronienie dla osób doznających przemocy.

- Rozszerzenie programów edukacyjnych dotyczących rozpoznawania i zgłaszania przemocy domowej, a także szkoleń dla nauczycieli, pracowników socjalnych i służb medycznych w zakresie identyfikacji osób doznających przemocy.

Edukacja w zakresie uzależnień behawioralnych

- Programy edukacyjne dla dorosłych, które uczą, jak świadomie i z umiarem korzystać z technologii, a także promują zdrowe nawyki cyfrowe.
- Wprowadzenie lokalnych inicjatyw, takich jak warsztaty dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, gdzie mieszkańcy mogą nauczyć się technik radzenia sobie z nadmiernym korzystaniem z telefonów, internetu i gier.
- Kampanie społeczne, które podkreślają znaczenie równowagi między życiem online a offline, szczególnie w kontekście zdrowia psychicznego.

Wzmocnienie kontroli i odpowiedzialności w handlu alkoholem

- Regularne szkolenia dla sprzedawców alkoholu, które obejmują przepisy dotyczące sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz edukują o ich roli w ograniczaniu nadużywania alkoholu w społeczności.
- Zaostrzenie kontroli sprzedaży alkoholu w punktach handlowych, w tym prowadzenie kontroli przestrzegania zasad dotyczących weryfikacji wieku kupujących.
- Zacieśnienie współpracy z lokalnymi władzami i policją, aby monitorować miejsca, gdzie może dochodzić do nielegalnej sprzedaży alkoholu, szczególnie osobom niepełnoletnim.

Wprowadzenie działań w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy

- Promować kampanie społeczne na temat cyberprzemocy, skierowane do wszystkich grup wiekowych, aby zwiększyć świadomość o tym zjawisku i jego skutkach.
- Utworzenie specjalnych programów wsparcia dla osób doznających cyberprzemocy, w tym dostęp do poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
- Szkolenia dla nauczycieli i rodziców, aby mogli skutecznie rozpoznawać oznaki cyberprzemocy i wiedzieli, jak reagować w przypadku jej wystąpienia.

Zacieśnienie współpracy z lokalnymi społecznościami i organizacjami pozarządowymi

- Finansowanie programów profilaktycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, które już mają doświadczenie w tych obszarach.
- Wspieranie inicjatyw społecznych, takich jak grupy wsparcia, warsztaty edukacyjne, kampanie informacyjne oraz inne formy działania na rzecz zdrowia publicznego.

Rekomendacje w kontekście przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Wzmacnianie edukacji w zakresie uzależnień od alkoholu i nikotyny

- Organizowanie regularnych programów profilaktycznych dla uczniów, które będą podkreślały negatywne skutki spożywania alkoholu i palenia papierosów. Istotne jest, aby programy były interaktywne i uwzględniały realistyczne sytuacje, z którymi dzieci i młodzież może się spotkać.
- Prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodziców na temat wpływu alkoholu i nikotyny na młodzież oraz roli dorosłych w zapobieganiu tym problemom (np. ograniczenie dostępu do alkoholu podczas rodzinnych uroczystości).
- Wzmocnienie współpracy między szkołami, ośrodkami zdrowia oraz lokalnymi organizacjami zajmującymi się uzależnieniami, aby wspólnie działać na rzecz zapobiegania.

Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie narkotyków i substancji psychoaktywnych

- Opracowanie programów wczesnej interwencji w szkołach, z uwzględnieniem informacji o zagrożeniach związanych z narkotykami, w tym dopalaczami. Ważne jest również podkreślenie roli internetu jako kanału dystrybucji tych substancji i edukacja na temat bezpiecznego korzystania z sieci.
- Zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy dla uczniów i rodziców, np. poprzez konsultacje z psychologami i terapeutami, którzy specjalizują się w problemach uzależnień.

Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy

- Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, uczniów i rodziców dotyczących rozpoznawania oznak przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, a także skutecznych sposobów przeciwdziałania.
- Stworzenie łatwo dostępnych kanałów wsparcia dla osób doświadczających przemocy, np. anonimowe infolinie lub platformy internetowe, gdzie uczniowie mogą zgłaszać przemoc bez obaw przed odwetem.
- Wdrażanie programów, które promują zdrowe relacje między uczniami, np. warsztaty dotyczące rozwiązywania konfliktów, empatii i współpracy.

Uświadamianie uczniów na temat uzależnień behawioralnych

- Zwiększenie świadomości na temat uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od internetu, gier komputerowych czy mediów społecznościowych, poprzez kampanie edukacyjne skierowane zarówno do uczniów, jak i rodziców.
- Wprowadzenie w szkołach programów, które uczą zdrowego zarządzania czasem spędzonym w internecie oraz radzenia sobie z presją korzystania z technologii w życiu codziennym.
- Organizowanie warsztatów dotyczących bezpieczeństwa w sieci, aby uczniowie mieli świadomość zagrożeń związanych z nadużywaniem technologii oraz sposobów ochrony swoich danych osobowych.

Wsparcie dla uczniów z zaburzeniami odżywiania

- Szkolenie nauczycieli i szkolnych psychologów w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów anoreksji, bulimii i kompulsywnego objadania się, aby szybko reagować na problemy uczniów.
- Promowanie zdrowego odżywiania i stylu życia poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty kulinarne oraz aktywności fizyczne, które mogą wspierać uczniów w dbaniu o swoje zdrowie psychiczne i fizyczne.

Zwiększenie dostępności wsparcia dla uczniów

- Zwiększenie liczby dostępnych konsultacji z psychologami i doradcami w szkołach, aby uczniowie mieli dostęp do profesjonalnej pomocy w razie potrzeby.

- Wprowadzenie regularnych, anonimowych ankiet, które pozwolą uczniom na zgłaszanie problemów bez obaw o konsekwencje, co ułatwi monitorowanie skali problemów i umożliwi szybką reakcję.

Dane statystyczne

Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

	2022	2023	2024
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuujące w zw. z nadużywaniem alkoholu	77	63	57
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0
Liczba osób korzystających z pomocy terapeutów uzależnień/psychologów w ramach Punktu Konsultacyjnego	275	290	405
Liczba założonych NK	80	77	61

Źródło: dane własne GKRPA.

Dane z GOPS:

Liczba osób, które korzystały z pomocy GOPS ze względu na problem alkoholizmu oraz przemocy	2022	2023	2024
Alkoholizm (łącznie)	40	46	45
<i>w tym:</i>			
Kobiety	9	14	13
Mężczyźni	31	32	32
Przemoc domowa (łącznie)	10	10	9
<i>w tym:</i>			
Kobiety	2	2	1
Mężczyźni	8	8	8

Źródło: dane własne GOPS.

ROZDZIAŁ II – ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program, zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych (wynikających z przeprowadzonej diagnozy) oraz wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych i osobowych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Międzychód, w szczególności:

- osoby uzależnione (przede wszystkim od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również borykające się z innymi typami uzależnień, zwłaszcza uzależnień behawioralnych);
- członkowie rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami, w tym osoby współuzależnione;
- dzieci i młodzież szkolna, w tym ze środowisk zagrożonych i z problemami wynikającymi z uzależnień (ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży);
- najbliższe otoczenie osób uzależnionych.

ROZDZIAŁ III – REALIZATORZY PROGRAMU (POSIADANE ZASOBY)

Jak zostało to już wskazane, realizatorem niniejszego programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu następujące podmioty:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Urząd Miasta i Gminy.
3. Zespół Interdyscyplinarny (ds. przeciwdziałania przemocy domowej).
4. Punkt Konsultacyjny (ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także dla Osób Doświadczających Przemocy).
5. Placówki oświatowe – szkoły podstawowe, ze szczególną rolą dyrektora oraz kadry pedagogicznej.
6. Policja – Komenda Powiatowa Policji w Międzychodzie.
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie.
8. Gminna Biblioteka Publiczna.
9. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń zdrowotnych, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki, w szczególności:
 - placówki lecznicze oraz placówki wsparcia i przeciwdziałania uzależnieniom,
 - stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe,
 - grupy samopomocowe AA, Al.-Anon, czy DDA.

ROZDZIAŁ IV – CELE PROGRAMU

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, Program „*stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia*”. Opracowane Cele niniejszego Programu, jak również Zadania (określone w następnym Rozdziale), są zatem zgodne z Narodowym Programem Zdrowia 2021-2025.

Cele Strategiczne niniejszego Programu to:

1. Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie Gminy Międzychód oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i zapobieganie powstawaniu nowych.
4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dorosłych oraz dzieci i młodzież, jak również odnośnie uzależnień behawioralnych.
5. Upowszechnianie informacji o formach pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.
6. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności w rodzinie z problemem alkoholowym.
7. Promocję zdrowego stylu życia i zachęcanie do różnorodnych form aktywności mieszkańców (bez środków uzależniających).
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
9. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

ROZDZIAŁ V – ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

<u>Zadanie 1</u> Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, w szczególności od alkoholu i substancji psychoaktywnych.
1. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego. 2. Prowadzenie rozmów przez członków GKRPA, motywujących do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. 3. Przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, rozpatrywanie zgłoszeń i pism z Policji, OPS i innych instytucji, uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. 4. Wspieranie placówek leczenia uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w celu zapewnienia kompleksowej opieki terapeutycznej w zakresie podstawowego programu leczenia uzależnień. 5. Finansowanie kosztów sporządzenia opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. 6. Współudział w organizowaniu lokalnych narad i konferencji przy udziale Policji, dyrektorów szkół, OPS w zakresie diagnozowania i wdrażania systemu pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi. 7. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z dyrektorami szkół, przedszkoli i Policją w rozpoznawaniu zjawisk patologicznych wśród młodzieży szkolnej pod kątem ujawniania zagrożeń spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających. 8. Udzielanie osobom zainteresowanym i ich rodzinom aktualnych informacji na temat dostępnych placówek pomocy oraz instytucji, które są włączone w systemowe wspieranie rodzin uwikłanych w problemy alkoholowe.
<u>Zadanie 2</u> Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
1. Umożliwianie ofiarom przemocy w rodzinie korzystania ze specjalistycznej pomocy np. psychologicznej, prawnej, zdrowotnej. 2. Dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności pomoc dzieciom pokrzywdzonym (grupy wsparcia, pomoc psychologa, itp.). 3. Uruchamianie procedury Niebieskiej Karty w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.

4. Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań.
5. Kierowanie do sądu wniosku o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz dokonywanie opłat sądowych w związku ze składanymi wnioskami.
6. Upowszechnianie informacji dotyczących uzależnień, w szczególności alkoholizmu, narkomanii oraz zjawiska przemocy w rodzinie (przewodniki, ulotki, plakaty, broszury, czasopisma, książki, kampanie lokalne, gadżety itp.).
7. Finansowanie szkoleń, kursów, warsztatów specjalistycznych, itp. dla członków GKRPA, członków ZI ds. przemocy w rodzinie, pracowników OPS, nauczycieli z zakresu profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, jak również przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Organizowanie i finansowanie profesjonalnych, autorskich programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych i terapeutyczno-wychowawczych przeznaczonych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców (w tym również rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom).
2. Prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.
3. Udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach informacyjno-profilaktycznych, w tym zakup niezbędnych ulotek, broszur, plakatów, gadżetów oraz ich dystrybucja, w szczególności dotyczących pijanych kierowców, kobiet w ciąży spożywających alkohol, przemocy w rodzinie, dopalaczy.
4. Organizowanie i finansowanie (lub współfinansowanie) spektakli profilaktycznych, zajęć, imprez, spotkań, wyjazdów profilaktycznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych integrujących społeczność lokalną, promujących zdrowy styl życia i ograniczających spożywanie alkoholu.
5. Organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, tworzenie dzieciom, młodzieży i dorosłym warunków do spędzania czasu wolnego (np. wyjazdy, zabawy, koła zainteresowań, kluby).
6. Wspieranie i finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu.
7. Organizowanie konkursów mających podłoże profilaktyczne i promujących zdrowy styl życia (obejmujące zakup nagród, upominków, poczęstunku dla uczestników).
8. Współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, na obozach, biwakach, wycieczkach, koloniach, półkoloniach, których program obejmuje

zajęcia z elementami profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi z uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia. 9. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych, w tym uzależnień i przemocy na terenie gminy.
<u>Zadanie 4</u> Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
1. Wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych przez inne instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły i osoby fizyczne działające na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym. 2. Współdziałanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. 3. Współfinansowanie części oprogramowania, sprzętu oraz kamer monitoringu miejskiego służącego do monitorowania miejsc, gdzie występują zdarzenia/szkody powodowane przez spożywanie alkoholu. 4. Kontynuowanie współpracy z Policją w zakresie kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez placówki korzystające z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi na terenie gminy. 5. Współpraca z Policją w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz przeprowadzanie spotkań profilaktycznych z dziećmi, młodzieżą w szkołach. 6. Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. 7. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia działające na terenie gminy. 8. Współfinansowanie działań sportowych i rekreacyjnych realizowanych przez kluby sportowe z terenu gminy/miasta mające na celu profilaktykę. 9. Współdziałanie z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu. 10. Wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.
<u>Zadanie 5</u> Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.

2. Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w podmiotach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
3. Współpraca z organami i instytucjami w przypadku naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Dofinansowanie zatrudnienia socjalnego osobom uzależnionym od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego poprzez wspomaganie działalności Centrum Integracji Społecznej – w przypadku utworzenia CIS.

ROZDZIAŁ VI – PRZEWIDYWANE REZULTATY

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji niniejszego Programu obejmują przede wszystkim:

- stały spadek liczby osób dotkniętych uzależnieniami,
- łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu,
- rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny,
- wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat negatywnych skutków uzależnień
 - w szczególności co do wpływu na zdrowie oraz rodzinę (relacje),
- wzrost aktywności instytucji pomocowych powiązany ze wzrostem zaufania do tychże instytucji,
- powszechna wiedza sprzedawców alkoholu na temat ich odpowiedzialności oraz podstawowych regulacji prawnych dot. sprzedaży alkoholu.

Prognozowane zmiany Gmina Międzychód osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ VII – FINANSOWANIE ZADAŃ

Źródłem finansowania zadań zawartych w niniejszym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczany na realizację programu.

Klasyfikacja budżetowa obejmuje dział 851 (Ochrona zdrowia), rozdział 85153 (Zwalczanie Narkomanii) oraz 85154 (Przeciwdziałanie Alkoholizmowi).

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane z tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Poza wyżej wymienionymi źródłami finansowania, Gmina może uwzględnić w budżecie dodatkowe środki własne, w związku z realizacją zadań wynikających z niniejszego Programu.

Ośrodek Pomocy Społecznej, poprzez Urząd Miasta i Gminy, a także przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uwzględniając postanowienia uchwały budżetowej, co roku przedstawia Burmistrzowi szacowane koszty realizacji zadań w postaci planu finansowego. Plan ten w szczególności uwzględnia:

- koszty realizacji zadań profilaktycznych,
- koszty kursów i szkoleń,
- wynagrodzenia członków GKRPA.

Plan finansowy, z uwagi na kilkuletnią perspektywę realizacji niniejszego Programu, może być modyfikowany i zmieniany w danym roku jego realizacji, z uwzględnieniem przesunięć środków między zadaniami.

ROZDZIAŁ VIII – GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Inicjowanie działań zmierzających do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu.
2. Podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu:
 - udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia,
 - motywowanie do podjęcia terapii odwykowej,
 - udzielanie informacji o działających grupach wsparcia, klubach i stowarzyszeniach abstynenckich.
3. Kontrolowanie przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
4. Propagowanie i popularyzowanie wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Współpraca z organizacjami, placówkami, instytucjami i osobami fizycznymi związanymi z problematyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
6. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
7. Udzielanie stosownego wsparcia i informacji ofiarom przemocy domowej o możliwości ich powstrzymania, a także prowadzenie do uruchomienia interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej.
8. Udzielanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i powiatu, które zajmują się profesjonalną i systemową pomocą dla osób i rodzin z problemem alkoholowym lub występowaniem przemocy domowej.
9. W przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym, stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” i współpraca z zespołem interdyscyplinarnym działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10. Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a także innymi podmiotami (np. fundacje, stowarzyszenia) mająca na celu prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych.

Zasady wynagradzania Członków Komisji

1. Osobom powołanym w skład GKRPA przysługuje wynagrodzenie za pracę w Komisji. Do podstawowych obowiązków wszystkich członków Komisji należy m.in. udział w posiedzeniach Komisji, prowadzenie rozmów motywujących z osobami kierowanymi do Komisji, przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, opiniowanie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy.
2. Wszystkim Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w formie ryczałtu liczonego procentowo w stosunku do wysokości brutto minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego Rozporządzeniem Rady Ministrów.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 2 wypłacane jest miesięcznie w wysokości:
 - 40% minimalnego wynagrodzenia dla Przewodniczącego Komisji;
 - 38% minimalnego wynagrodzenia dla Zastępcy Przewodniczącego Komisji;
 - 35% minimalnego wynagrodzenia dla pozostałych Członków Komisji
4. Kwota określone w pkt 2 jest kwotą brutto.
5. Wynagrodzenie będzie wypłacane do 10 dnia następnego miesiąca po przedstawieniu przez Przewodniczącego Komisji wykazu osób.
6. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży na szkolenia i konferencje, na posiedzenia sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, kontrole w sklepach oraz innych podróży służbowych. Zwrot kosztów przysługuje w wysokości udokumentowanej, np. kartą polecenia wyjazdu służbowego, biletami, fakturami obejmującymi rachunek kosztów podróży, cenę biletu a także opłaty za przejazdy drogami płatnymi i autostradami, postoje w strefie płatnego parkowania, miejsc parkingowych i inne niezbędne wydatki wiążące się bezpośrednio z odbywaniem podróży.

ROZDZIAŁ IX – MONITORING I EWALUACJA

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania niniejszego Programu na terenie Gminy Międzychód, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2c ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz Gminy Międzychód sporządza, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z niniejszego Programu, i przesyła ją do tegoż Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Realizatorem niniejszego Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy ścisłej współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Wobec tego, podstawowym dokumentem w procesie monitoringu, stanowiącym również podstawę do wypełnienia przez Burmistrza ww. ankiety, będą coroczne raporty realizacji zadań opracowywane przez Przewodniczącego GKRPA we współpracy z Dyrekcją OPS. Raporty takie sporządzane będą do końca lutego roku następującego po roku, którego dotyczy będzie raport. Dokument ten będzie opracowany w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych Gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności przeciwdziałanie uzależnieniom. Raport ten, Przewodniczący GKRPA wraz z kierownictwem OPS przedstawi Burmistrzowi w formie informacji o stanie wdrażania Programu.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Miejskiej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

ROZDZIAŁ X – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2026 r. do dnia 31.12.2029 r.
2. Działalność GKRPA jest finansowana w ramach realizacji niniejszego Programu.
3. Nadzór i koordynację nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Gminy Międzychód.
4. Przy realizacji programu należy współpracować ze wszystkimi instytucjami i organizacjami statutowo zobowiązanymi do rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii, a także innych uzależnień (zwłaszcza behawioralnych).

Uzasadnienie

Uzasadnieniem wprowadzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 jest konieczność kontynuacji działań zapobiegawczych i terapeutycznych w obliczu wyzwań związanych z uzależnieniami, kończącym się programem z lat 2022–2025 oraz poszerzeniem zakresu o nowe obszary, takie jak uzależnienia behawioralne. Program ma na celu ograniczanie dostępu do substancji psychoaktywnych, zwiększanie dostępności pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin, a także budowanie zdolności społeczności do radzenia sobie z problemem alkoholowym i narkotykowym.

W związku z powyższym istnieje pełne uzasadnienie do podjęcia niniejszej uchwały.